

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Hoitotyönopiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä opiskelijavaihdostakirjallisuuskatsaus

Hämäläinen, Mette
Kukkola, Ella

2014 Tikkurila

Laurea-ammattikorkeakoulu
Tikkurila

Hoitotyönopiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä opiskelijavaihdosta - kirjallisuuskatsaus

Hämäläinen Mette
Kukkola Ella
Hoitotyö
Opinnäytetyö
Lokakuu, 2014

Hämäläinen Mette
Kukkola Ella

Hoitotyönopiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä opiskelijavaihdosta - kirjallisuuskatsaus

Vuosi	2014	Sivumäärä	39
-------	------	-----------	----

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää minkälaista kokemusta kansainvälinen opiskelijavaihto antaa hoitotyön opiskelijalle ja mitkä tekijät vaikuttavat kansainvälisen opiskelijavaihdon onnistumiseen. Kirjallisuuskatsauksen avulla olemme koonneet tutkittua tietoa yhdeksi tiivistelmäksi.

Monikulttuurisen hoitotyön osaaminen on yksi sairaanhoitajan keskeisistä ammatillisista vaatimuksista. Opetusministeriön laatima korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009-2015 tukee osaltaan opiskelijoiden kansainväliseen vaihtoon lähtöä. Opetusministeriön tavoitteena on varmistaa että nykypäivän globaalissa muuttuvassa maailmassa tulevaisuuden ammattilaiset hallitsevat kansainväliseen osaamiseen liittyvät taidot ja pystyvät vastaamaan työelämän asettamiin vaatimuksiin.

Aineistomme koostui eri tietokannoista haetuista tutkimusartikkeleista. Käytimme työssämme ainoastaan 2000-luvulla tehtyjä tutkimuksia. Ennen aineistohakua määrittelimme tarkasti käytettävät hakusanat, jotta aineisto vastaisi asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Lopulliseen aineistoon valikoituivat kahdeksan tutkimusartikkelia, joiden keskeiset sisällöt löytyvät tämän opinnäytetyön tutkimusartikkelitaulukosta.

Aineistosta etsimme vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Kerätty aineisto on analysoitu sisällyönanalyysimenetelmää käyttäen.

Kansainvälinen opiskelijavaihto antaa ainutlaatuisen kokemuksen hoitotyön opiskelijalle kehittyä niin yksilöllisesti, kuin ammatillisestikin, lisäen samalla kulttuuriosaamista. Onnistunut opiskelijavaihto edellyttää hyvissä ajoin aloitettua suunnittelua ja huolellista valmistautumista. Kansainvälistä opiskelijavaihtoa koskevat yhteistyösopimukset organisaatioiden välillä, ovat keskeisiä maiden välistä opiskelijavaihtoa toteutettaessa.

Hämäläinen Mette
Kukkola Ella

Nursing students' experiences of international student exchange - literature review

Year 2014

Pages

39

The purpose of this thesis is to find out what kind of experience nursing students gain during their international student exchange and what are the main factors that lead to successful international student exchange. We have analyzed previous work in order to produce a summary of new knowledge on this topic.

Multicultural nursing is one of the essentials of professional nursing practice. Finnish Ministry of Education has created a strategy of international education for universities of applied science 2009-2015. This strategy supports international student exchange. The goal for Finnish Ministry of Education is to ensure that future professionals have the knowledge and skills to meet employers' requirements.

Research articles were collected by using a couple of different data-bases. All of the research articles were from the 20th century. Prior to literature search, we needed to clearly define the keywords. Keywords were defined to answer research questions. Selected literature consisted of eight research articles, that can be found at the research article chart.

We searched answers to our research questions from the literature. The literature has been analyzed by using content analysis method.

International student exchange is a unique experience for nursing students to develop personally and professionally, thus increasing cultural competence. Successful student exchange requires planning in advance and careful preparation. The cooperation agreements between the home and host universities are the key elements concerning international student exchange success.

Keywords: Nursing student, international student exchange, experience

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Hoitotyön kansainvälisyys	7
2.1	Sosiaali- ja terveysala muutoksessa.....	7
2.2	Monikulttuurisuus ja kansainvälistyminen Suomessa	8
2.3	Sairaanhoitajan ammatillinen osaaminen	9
2.4	Kulttuurisen hoitotyön mallin kehittyminen	10
2.5	Monikulttuurisuuden oppiminen	11
2.6	Kansainvälinen opiskelijavaihto	12
3	Opinnäytetyön tavoitteet ja tarkoitus	13
4	Opinnäytetyön prosessin kuvaus	14
4.1	Opinnäytetyön suunnitelma	14
4.2	Kirjallisuuskatsaus tutkimusmenetelmänä	14
4.3	Tiedonhaun polku	15
4.4	Aineiston analyysimenetelmä ja analyysiyksikön valinta	17
5	Tulokset	17
5.1	Hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä opiskelijavaihdosta ...	17
5.2	Kansainvälisen opiskelijavaihdon onnistumiseen vaikuttavat tekijät	21
6	Pohdinta ja johtopäätökset	24
6.1	Tulosten luotettavuus ja pohdinta	24
6.2	Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet	26
	Liitteet	30

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä vaihdosta ja selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat kansainvälisen opiskelijavaihdon onnistumiseen, kirjallisuuskatsauksen perusteella. Tässä työssä ei erikseen ole eroteltu onko kyseessä hoitotyön vai terveydenhoitotyön opiskelija, joka suorittaa kansainvälistä vaihtoa. Myöskään sen perusteella mikä on opiskelijan koti- tai kohdemaata ei erottelua tai poissulkua ole tehty.

Kansainvälinen opiskelijavaihto on opiskelijoiden keskuudessa entistä suositumpaa ja opiskelijavaihtovirrat kasvavia. Lisäksi kansainvälisen opiskelijavaihdon järjestelyt ovat kokemuksen kautta helpottuneet. Kansainvälisyys aiheena puhuttaa nykypäivänä entistä enemmän. Kansainvälisyys osaaminen on entistä tärkeämpää alasta riippumatta. Tästäkin huolimatta aiheesta on vähän tuotettua tutkimustietoa hoitoalalla Suomessa.

Opetusministeriön selvityksen mukaan monikulttuurinen hoitotyö on yksi sairaanhoitajan keskeisistä ammatillisista osaamisalueista. Opetusministeriö on laatinut korkeakoulujen kansainvälistymisstrategian, joka osaltaan tukee opiskelijoiden kansainväliseen vaihtoon lähtöä. Opetusministeriön tavoitteena on varmistaa että nykypäivän globaalissa muuttuvassa maailmassa tulevaisuuden ammattilaiset hallitsevat kansainvälisen osaamiseen liittyvät taidot ja pystyvät vastaamaan työelämän asettamiin vaatimuksiin. Esimerkiksi Laurea ammattikorkeakoulu tukee ja kannustaa opiskelijoitaan kansainväliseen vaihtoon sekä vastaanottaa vaihtoopiskelijoita eri maista, toteuttaen näin opetusministeriön laatimaa kansainvälistymistrategiaa.

Osallistuttuamme kansainväliseen kaksoistutkinto-ohjelmaan (Transatlantic Dual Degree Program in Nursing) koimme tärkeäksi käsitellä kansainvälisyyttä myös omassa opinnäytetyössämme palattuamme takaisin Suomeen. Omien henkilökohtaisten kokemuksiemme pohjalta halusimme selvittää minkälaisia kokemuksia muut kansainvälisen opiskelijavaihdon suorittaneet hoitotyön opiskelijat olivat saaneet ja kuinka vaihtoon liittyvät käytännönjärjestelyt olivat onnistuneet. Opinnäytetyön edetessä huomasimme opiskelijoiden kokemusten olleen samansuuntaisia, kuin mitä itse olimme kokeneet. Kansainvälinen opiskelijavaihto on rikastuttava kokemus, joka kasvattaa niin henkilökohtaisia ominaisuuksia, kuin ammatillista valmiuttakin vastata sairaanhoitajan roolin tuomiin haasteisiin. Kansainvälisen opiskelijavaihdon onnistumisen kannalta on helppo tunnistaa muutamat toistuvat perustekijät valmistautumisen ja käytännönjärjestelyjen osalta.

2 Hoitotyön kansainvälisyys

2.1 Sosiaali- ja terveysala muutoksessa

Alati muuttuvassa maailmassa kohtaamme jatkuvasti myös muuttuvia haasteita. Keskeistä on näiden haasteiden globaaliuden tunnistaminen ja uusien innovatiivisten ratkaisujen kehittäminen näiden ongelmien ratkaisemiseksi. (Valtiotyönantaja 2/2014). Kehityssuunnat ja megatrendit vaikuttavat kaikkiin toimialoihin, eikä sosiaali- ja terveysala siis ole tässä tapauksessa poikkeus. Muutokset yhteiskunnassa ja esimerkiksi väestörakenteessa vaikuttavat myös sosiaali- ja terveysalan ammattilaisen työhön. Sosiaali- ja terveysalaa muovaavat niin kansalliset kuin kansainvälisetkin tekijät. Tämänkin alan kannalta oleellisia muutoksia tapahtuu lisäksi mm. työssä ja työmarkkinoissa. Sosiaali- ja terveysalan toimintaympäristöön vaikuttavia tekijöitä voidaan kuvata muun muassa asiakkaiden muutoksina, poliittisina muutoksina, taloudellisina muutoksina, sosiaalisina muutoksina, teknologisin muutoksina sekä ekologisina muutoksina. Nämä ovat niin kutsuttuja valtakunnallisen tason tekijöitä. (Metsämuuronen 2000).

Tutkimustyössä keskeistä on trendien ja ilmiöiden tunnistaminen. Tarkastelemalla näitä ajan-kohtaisia ja vallalla olevia ilmiöitä ja malleja sekä niihin vaikuttavia tekijöitä, voidaan kehittää uudenlaisia tarkoitukseen sopivia toimintamalleja. Ennalta testattuja ja hyväksi havaittuja aineistonkeruu-, tutkimus- ja aineistonanalysointimenetelmiä käyttämällä saadaan luotettavia tutkimustuloksia ja voidaan jopa ennustaa tulevaa sekä tulevaisuuden trendejä. Muutamina esimerkkeinä vallalla olevista globaaleista megatrendeistä voidaan mainita ainakin tiedon lisääntyminen, informaatioteknologian kehittyminen, tekniikan kehittyminen, yhteyksien lisääntyminen, luonnon kulutuksen lisääntyminen, kestävä kehitys, väestön lisääntyminen ja globalisoituminen. (Metsämuuronen 2000).

Sosiaali- ja terveysalalla tulevaisuudessa tarvittava osaaminen muodostuu muun muassa oman ammatillisen osaamisen kehittämisestä, teknologian hyödyntämisestä, moniammatillisista yhteistyötaidoista, päätöksen teosta, ohjaus- ja neuvontataidoista, organisointikyvystä ja johtamistaidosta. (Metsämuuronen 2000). Lisäksi työnantajapuolen arvostamia ominaisuuksia ovat sellaisia kuin kansainvälinen osaaminen, empaattisuus, ongelmanratkaisutaito sekä persoonallisuuden piirteinä sitkeys, luotettavuus, itsetunto ja itsevarmuus. Kaikki edellä mainitut ovat suomalaisten työnantajien kansainväliseen osaamisen yhdistämiä ominaisuuksia, joista useat nousevat myös tärkeimmiksi kriteereiksi työvoimaa rekrytoitaessa. (Demos Helsinki 2013).

Tämän yhteyden tunnistaminen jää kuitenkin rekrytointiprosessissa monesti huomioimatta, vaikka kansainvälistä osaamista voidaankin pitää kelvollisena kriteerinä muita työnantajien

positiiviseksi määrittämiä ominaisuuksia haettaessa. Haasteena siis on että suuri osa työnantajista ei tunnista näitä kansainvälisiä osaajia, eivätkä nämä osaajat aina ymmärrä omaa potentiaaliaan itsekään. Ratkaisevan tärkeää on myös ymmärtää ettei tämän päivän kansainvälinen osaaminen rajoitu pelkästään kielitaitoon ja kulttuurituntemukseen, vaan se käsittää paljon muutakin, kuten esimerkiksi kiinnostusta globaalimaailman kysymyksiä kohtaan. (Demos Helsinki 2013).

2.2 Monikulttuurisuus ja kansainvälistyminen Suomessa

Suomessa hoitohenkilöstön kansainvälistymiseen ja monikulttuurisuuteen liittyviä tutkimusraportteja on vielä olemassa varsin vähänlaisesti. Kuitenkin esimerkiksi etenkin Yhdysvalloissa ja Iso-Britanniassa julkaistut tutkimustulokset kielivät siitä kuinka kulttuuriosaaminen organisaatioissa sekä kulttuurilähtöinen hoitotyö henkilöstön keskuudessa ei monissa paikoissa ole vieläkään saavuttanut tavoitteellista tasoaan. Syrjintä, rasismi, kiusaaminen sekä ulkopuolelle jättämisen kokemukset ovat edelleen yleisiä kulttuurivähemmistöjen keskuudessa työympäristössään. (Abdelhamid ym. 2009).

Lisääntynyt verkostoituminen sekä helpottunut maahanmuutto ja maastamuutto luovat perusteita kansainväliselle osaamiselle millä tahansa alalla. Kansainvälistymisellä on tässä tapauksessa olemassa kaksi ulottuvuutta. Suomessa asuu noin 200 000 ulkomaalaista, mikä tarkoittaa hieman alle neljää prosenttia koko Suomen väestöstä. Toinen ryhmä koostuu suomalaisista jotka ovat lähteneet ulkomaille työskentelemään tai opiskelemaan. Tänä päivänä joka neljäs korkeakouluopiskelija osallistuu kansainväliseen vaihtoon ja suorittaa osan opinnoistaan ulkomailla. (Valtiotyönantaja 2/2014).

Kasvavat pakolais- ja maahanmuuttaja-asiakasmäärät luovat myös terveydenhoitoalalla tarvetta monikulttuuriselle osaamiselle. Erityisesti EU:n myötä myös hoitajien muuttaminen maasta toiseen on yleistynyt. Lisäksi maahanmuuttajataustaisten hoitajien sijoittuminen työelämään luo keskeisiä haasteita terveydenhoitoalalla sekä koulutuksen kannalta Suomessa. Suomen on ennustettu monikulttuuristuvan lähitulevaisuudessa voimakkaasti kasvavista turvapaikanhakijamääristä johtuen. Jo vuosikymmenien ajan suomalaisia terveysalan ammattilaisia on myös rekrytoitu työskentelemään muissa pohjoismaissa, sekä Iso-Britanniassa. Ulkomaalaisen työvoiman rekrytoinnista ollaan kiinnostuttu Suomessakin, mutta saman aikaisesti tähän liittyy myös paljon ongelmia. Uuteen kotimaahan ja kulttuuriin sopeutuminen ei useinkaan tapahdu ongelmitta ja koulutuksien tasoissa voi olla huomattaviakin eroja, yhtenäistymmistä linjauksista huolimatta. (Abdelhamid ym. 2009).

2.3 Sairaanhoidajan ammatillinen osaaminen

Suomessa hoitotyön koulutusohjelmasta valmistuu hyvinvointialan ammattilaiseksi. Kyseessä on ammattikorkeakoulutasoinen sosiaali- ja terveysalan perustutkinto. Tutkintonimikkeitä on kaksi, jotka määräytyvät suuntautumisvaihtoehtojen mukaan. Myös koulutuksen kesto vaihtelee sen mukaisesti kolmesta ja puolesta vuodesta neljään vuoteen. Hoitotyön suuntautumisvaihtoehto tuottaa tutkintonimikkeen sairaanhoitaja AMK, kun taas terveydenhoitotyön suuntautumisvaihtoehdosta valmistuu terveydenhoitaja AMK. (Laurea Fakta 2012-2013).

Kansainvälinen osaaminen on yksi yhteiskunnallisesti määritellyistä tavoitteista ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmissa. Yhteisiä kompetensseja kansainvälistymisen osalta kuvataan muun muassa riittävän kielitaidon omaamisena suoriutuakseen alan työtehtävistä ja pystyäseen kehittymään niissä, monikulttuuriseen yhteistyöhön kykenemisenä sekä kansainvälisyyden vaikutusten ja mahdollisuuksien huomioimisena oman alansa kannalta. (Laurea Fakta 2012-2013).

Kansainvälisyysosaaminen on selkeästi osoittautunut todelliseksi tulevaisuuden osaamisen alueeksi hoitotyössä. Metsämuuronen on kirjassaan kuvannut kansainvälisyysosaamista osoittavat osaamistarpeet. Kansainvälisyysosaaminen sisältää muun muassa oman kulttuurin viemistä ja muiden lainsäädäntöjen tuntemusta. Tuntemus muista kulttuureista ja uskonnoista koettiin myös tärkeäksi sekä terveys- että sosiaalialan asiantuntijoiden keskuudessa. Terveysalan edustajat painottivat selkeästi kielitaitoa sekä kansainvälisyystaitoja ylipäänsä. (Metsämuuronen 2000).

Suomalainen laadukas koulutus on maailmalla arvostettua, mutta tulevaisuudessa kilpailukyvyyn säilyttääksemme meidän on ylläpidettävä ja satsattava entistä enemmän osaaviin ammattilaisiin ja tutkimustyön kehittämiseen. Useat tutkimukset ja vertailut ovat osoittaneet Suomen korkeakoulujärjestelmän keskeisten heikkouksien löytyvän juuri kansainvälisyydestä. Kattavan korkeakoulu-uudistuksen keskeisiä tavoitteita ovat kansalaisten hyvinvoinnin lisääntyminen, talouden kilpailukyvyyn parantuminen sekä kulttuurin, luovuuden ja sivistyksen vahvistuminen. (Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009-2015).

Valtakunnallinen kompetenssityöryhmä on määritellyt raportissaan monikulttuurisen hoitotyön yhdeksi kymmenestä keskeisestä osaamisalueesta siirryttäessä ammattikorkeakoulusta työelämään. (Abdelhamid ym. 2009). Opetusministeriö on määritellyt terveydenhoitoalan ammattikorkeakoulusta valmistuvien ammatillisen osaamisen osa-alueet, joista yksi keskeinen on juuri monikulttuurinen hoitotyö. Muut sairaanhoidajan ammatillisen osaamisen alueet ovat eettinen toiminta, terveyden edistäminen, hoitotyönpäätöksenteko, ohjaus ja opetus, yhteis-

työ, tutkimus-, kehittämistyö sekä johtaminen, yhteiskunnallinen toiminta, kliininen hoitotyö sekä lääkehoito. (Opetusministeriö 2006:24).

Yleis-maailmankatsomuksellinen tietopohja toimii perustana ammatinharjoittamiselle ja hoitotyönopinnoille. Niitä tietoja ja taitoja, joita tarvitaan johtamisessa sekä potilasturvallisuuden ja hoidon laadun parantamiseksi pidetään tärkeinä. Viimeisimpään näyttöön ja tutkittuun tietoon perustuva hoitotyö on keskeinen osa-alue. Jokainen hoitaja on vastuussa oman ammattitaitonsa ylläpitämisestä ja itsensä jatkuvasta kehittämisestä ja kouluttautumisesta. Kriittistä on myös riittävän tieto- ja lääkintälaiteteknologian tuntemuksen omaaminen potilasturvallisen hoidon varmistamiseksi. Erilaisten alueellisten tai organisaatiollisten säännösten ja käytänteiden tunteminen on ehdottoman tärkeää. Myös erilaisten ympäristöllisten tekijöiden vaikutuksen tuntemus on keskeistä. Potilasturvallisuuden ja laadukkaan hoidon takaamiseksi, on moniammattillinen yhteistyö ja konsultaatio eri ammattiryhmien välillä ehdoton edellytys. Yhtenä osa-alueena pätevyysvaatimuksiin kuuluvat sairauksien ennalta ehkäisy ja terveyden edistäminen, niin yksilö- kuin väestötasollakin. Myös hoitotyön etiikka, ammattieettiset arvot ja niiden noudattaminen kuuluvat sairaanhoitajan keskeisiin osaamisalueisiin. Valmistunut hoitotyön ammattilainen on pätevä palvelemaan yksilöitä, perheitä ja yhteisöjä läpi koko elinkaaren. (The Essentials of Baccalaureate Education for Professional Nursing Practice 2008).

2.4 Kulttuurisen hoitotyön mallin kehittyminen

Näyttää siltä, että Ideaalitulanteesta monikulttuurisuuden saralla ollaan vielä valitettavan kaukana, vaikka transkulttuurisen hoitotyön juuret näyttävätkin ulottuvan jo aina 1950-luvulle saakka. Ehkä tunnetuin ja merkityksellisin muutoksentekijä, jota voidaan pitää monikulttuurisen hoitotyöaatteen liikkeellepanijana on Yhdysvaltalainen Madeleine Leininger. Hänen kehittämänsä *Sunrise Enabler*-malli (Liite 1) on tunnettu Suomessakin. Tämänkaltaisten mallien kehittelyä tarvitaan kulttuurisen hoitotyön suuntaviivojen luomiseksi. (Abdelhamid ym. 2009).

2000-luvulla on tapahtunut selkeää integroitumista, jossa monikulttuurinen hoitotyö on linkittynyt hyvin muiden tieteenalojen kanssa. Nykyoppien mukaisesti keskitytään enemminkin laajalaisemman kulttuuritietämyksen hallintaan, kulttuuritarkan osaamisen sijaan. Pyrkimyksenä on siis ymmärtää kulttuurisen perimän merkitys arvoperustan ja käyttäytymismallien muovaamisessa sekä yksittäisen ihmisen elämässä ylipäänsä. Tämä on tärkeää jotta voidaan kohdata ja ymmärtää asiakasta hänen omassa kontekstissa niin yksilö- kuin perhekeskeisessäkin muodossa ja auttaa häntä hoitotyön eri keinoin. Nykymaailmassa hoitosuhteessa ollaan myöskin siirrytty asiantuntijakeskeisestä hoitamisesta asiakaslähtöiseen dialogi malliin, jossa hoi-

toalan ammattilainen ja asiakas keskustelevalta ja tekevät hoitopäätöksiä yhteisymmärryksessä. (Abdelhamid ym. 2009).

Kulttuurikompetenssilla eli pätevyydellä kuvataan taitoa kohdata ihmisiä monikulttuurisessa toimintaympäristössä. Osaaminen ilmenee erityisesti vuorovaikutuksessa asiakkaan kanssa ja erilaisuuden hyväksyntänä. Kulttuurisen hoitotyön perustana on asiakkaan itsensä voimaistaminen samanaikaisesti eettisiä periaatteita noudattaen. On ilmeistä että hoitotyön ammattilaiselta voidaan, ja pitääkin odottaa tätä osaamista. Kulttuurikompetenssi on etenkin inhimillisessä hoitotyössä perusteltua koska se vaikuttaa myöskin hoitoalan ammattilaisen omiin asenteisiin, suhtautumiseen ja toimintatapoihin. Kulttuurikompetenssi ei silti suinkaan ole ihmiselle luontainen ominaisuus, vaan yleisempää on että vieras ja erilainen koetaan pelottavana tai jopa uhkaavana. Tätä ilmiötä voidaan kuvata termillä etnosentrisyys, mikä tarkoittaa omien kulttuurinäkemysten pitämistä parempana kuin jotakin sellaista, mikä poikkeaa siitä omasta tutusta ja turvallisesta. (Abdelhamid ym. 2009).

2.5 Monikulttuurisuuden oppiminen

Kulttuurisen hoitotyön taitoja on mahdollista oppia ja sitä pidetäänkin elinikäisenä prosessina. Monikulttuurista osaamista hoitotyössä on siis syytä tarkastella myös opetussuunnitelmien ja -menetelmien pohjalta. Ratkaisevaa on, kuinka tavoitteet on sidottu opetussuunnitelmaan, mitkä ovat ne käytössä olevat opetusmenetelmät ja millä tavoin oppimista tapahtuu hoitotyön opiskelijoiden keskuudessa. Suomessa hoitotyön koulutuksessa hankalaksi koetaan muun muassa monikulttuurisuuden irrallisuus opetuskokonaisuuksista. Myös opettajan arkuus voi haitata oppimista ja tähän tulisi puuttua myös opettajien kulttuurisia valmiuksia kehittämällä. (Abdelhamid ym. 2009).

Näiden taitojen opettamiseen ja oppimiseen on useita malleja ja teorioita, kuten esimerkiksi aiemmin mainittu Madeleine Leningerin kehittämä kulttuurisen hoitotyön malli. (Abdelhamid ym 2009). Nykypäivänä kansainvälisyysosaaminen ei kuitenkaan enää automaattisesti tarkoita opiskelijavaihdon suorittamista tai työskentelyä ulkomailla. Nämä uudet kansainväliset osaajat saattavat sen sijaan käyttää hyödykseen kansainvälistä mediaa ja kulttuuria, tuottaa itse sisältöjä, käyttää ahkerasti erilaisia kansainvälisiä palveluja tai olla yhteyksissä globaaleihin vertaisryhmiin alati verkostoituvassa maailmassa. (Demos Helsinki 2013).

Kokemuksellista oppimista pidetään kuitenkin edelleen tehokkaimpana menetelmänä kulttuurisen pätevyyden kasvattamiseksi. Oppia ei voi pelkästään kirjallisuuden perusteella, niin kuin ei hoitotyössä montaa muutakaan asiaa, vaan kädentaitoja on ehdottoman tärkeä päästä harjoittamaan konkreettisesti. Oppimisin tulisi nivoitua yhteen todellisten kulttuuristen kokemusten kanssa. Taitoja voidaan kehittää ja todellisia kokemuksia luoda niin luokkatilan-

teissa, verkossa, työelämän eri kentillä kuin kansainvälisissä opiskelijavaihto-ohjelmissa. Kulttuurinen integraatio toteutuu kuitenkin parhaiten riittävän pitkässä kansainvälisessä vaihdossa, jossa opiskelija elää jatkuvasti uuden kulttuurin vaikutuksen ympäröimänä. Kun tuttu turvaverkosto ei ole käytettävissä, on opiskelijan ikään kuin pakko kehittää itselleen toisenlaisia selviytymisen ja toiminnan malleja. Tällöin puhutaan monikulttuuristen taitojen kokemuksellisesta oppimisesta. Kulttuurikompetenssi saavutetaan kansainvälisenvaihdon keinoin, kun opiskelijat oppivat uusia hoitotyön näkökulmia toiseuden kokemuksen kautta olemalla itse vähemmistökulttuurin edustajana vieraassa kulttuurissa. (Abdelhamid ym. 2009).

Kompetenssista puhuttaessa tarkoitetaan ammattitaitoa, jossa työntekijän pätevyys kohtaa työelämän vaatimukset. (Metsämuuronen 2000). Esimerkiksi meillä Laurea ammattikorkeakoulussa, koulutusohjelmat rakentuvat juuri kompetenssi- eli osaamispohjaisiin opetussuunnitelmiin. Opettaminen ja oppiminen tapahtuu kehittämispohjaisen mallin (Learning by Developing, LBD) keinoin. Tässä mallissa opiskelija osallistuu työelämän todellisiin kehittämishankkeisiin, ja on niissä aktiivisena toimijana. Toimintamalli linkittyy yhteen ammattikorkeakoulun perustehtäviin ja tutkimustyön kehittämistavoitteisiin. (Laurea Fakta 2012-2013).

2.6 Kansainvälinen opiskelijavaihto

Suomesta ulkomaille suuntautuvien kansainvälisten vaihtojen opiskelijamäärät sekä Suomeen ulkomailta tulevien kansainvälisten opiskelijoiden lukumäärät korkeakouluissa ovat edelleen kasvaneet viime vuosina. Vuonna 2013 Suomesta lähti ulkomaille vaihtoon yhteensä 15 937 korkeakouluopiskelijaa. Tuo luku sisältää sekä yliopisto- että ammattikorkeakouluopiskelija ja sekä pitkät, yli 3 kuukautta kestävät vaihdot että lyhyet, alle 3 kuukautta kestävät opiskelijavaihdot. Pelkästään ammattikorkeakouluopiskelijoiden osuus tästä on yhteensä 9448. Prosenttiosuuksina suhteessa tutkintojen määrään, 20% eli joka viides ammattikorkeakouluopiskelija lähtee suorittamaan kansainvälistä vaihtoa ulkomaille. Kuvattaessa ammattikorkeakoulujen opiskelijaliikkuvuutta koulutusaloittain, yksinomaan sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalta Suomesta ulkomaille lähteneitä oli yhteensä 917 opiskelijaa. Ammattikorkeakouluissa suuntaus edelleen se että oppilaitokset lähettävät enemmän opiskelijoita ulkomaille kuin vastaanottavat. (CIMO 2014).

Suosittelava kansainvälisen vaihdon pituus on kolmesta kuukaudesta vuoteen. Haastattelut ja tutkimustulokset ovat osoittaneet että opiskelijat kohtaavat kuitenkin matkallaan monenlaisia haasteita eikä vaihto aina suju ongelmitta. Kansainvälisen vaihdon onnistumiseen opiskelijan kannalta vaikuttavat monet eri tekijät. Tähän vaikuttavat niin opiskelijan omat persoonalliset ominaisuudet, valmius ja valmistautuminen sekä organisaatioon liittyvät asiat kuten rakenteelliset tekijät, lähettävän osapuolen järjestelyt ja valmennus sekä kohdemaan vastaanotto ja sieltä tarjottu tuki. (Abdelhamid ym. 2009).

Ongelmia esiintyy usein koti-ikävän ja kulttuurisokin muodossa etenkin kun koti- ja isäntämaan kulttuurit eroavat voimakkaasti toisistaan. Hyvässä ajoin aloitetun valmennuksen merkitystä ei voi liikaa korostaa. Aiemmin mainitun kulttuurikompetenssin saavuttamiseksi on vaihdon kestolla merkitystä. Positiivinen oppimisen prosessi voi syntyä vain vuorovaikutuksessa uuden elinympäristön kanssa ja verkostoitumalla isäntäkulttuurin edustajien kanssa. Kielitaidolla ja asenteilla voi tässä suhteessa olla joko positiivinen tai negatiivinen vaikutus uuteen kulttuuriympäristöön sulautumisessa ja sopeutumisessa. Keskeistä sekä ammatillisen että kulttuurisen kasvun kannalta on kattavan tukiverkoston muotoutuminen alusta lähtien, jottei pääse tapahtumaan niin että opiskelija eristäytyy ja tukeutuu vain oman kulttuurinsa edustajiin. (Adbelhamid ym. 2009).

Kansainvälisen vaihdon tarjoamista kokemuksista keskeisiä ovat niin ammatillinen kasvu kuin persoonallisuuden kehitys. Se kehittää opiskelijan kriittisiä ongelmanratkaisutaitoja ja -valmiuksia sekä kykyä yhdistää tutkitun tiedon perusteita hoitotyön käytäntöön. Opiskelijan ja tulevan käytännön hoitotyön ammattilaisen on tärkeää ymmärtää ja korostaa työskentelysäännöksiä ennalta ehkäisevän terveyskasvatuksen sekä itsehoiton merkitystä. Kansainvälisten vaihto-ohjelmien tavoitteena on lisäksi laajentaa hoitotyön opiskelijan globaalia perspektiiviä. Keskeistä on sairaanhoitajan maailmanlaajuisen roolin ja merkityksen oivaltaminen. Myös erilaisiin terveydenhuollon järjestelmiin perehtyminen on eduksi. Kansainvälinen vaihto kehittää kielellisiä valmiuksia tavalla tai toisella. Vieraan kielen opetteleminen kannattaa, ja mikäli yhteistä kieltä ei löydy, voidaan aina turvautua myös sanattoman viestinnän keinoihin. Ennen kaikkea kansainvälinen vaihto kehittää kulttuurisensitiivisyyttä ja -kompetenssia sekä suvaitsevaisuutta. (Havukainen 2013).

3 Opinnäytetyön tavoitteet ja tarkoitus

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata kirjallisuuskatsauksen avulla kansainvälistä opiskelijavaihtoa hoitotyönopiskelijan kokemuksien kannalta sekä sitä, mitä se antaa kansainvälisen opiskelijavaihdon suorittaneelle hoitotyönopiskelijalle. Tavoitteena on samalla selvittää, mitä jo julkaistut tutkimusartikkelit kertovat erilaisista vaikuttavista tekijöistä kansainvälisen opiskelijavaihdon onnistumiseksi. Kansainväliseen opiskelijavaihtoon lähteminen on suuri muutos opiskelijan elämässä, jolloin muun muassa koti- ja kohdemaan tarjoama tuki opiskelijalle on erittäin merkityksellistä. Se, onko kyseiseen tarpeeseen vastattu tai sitä huomioitu riittävästi kirjallisuudessa, on tämän opinnäytetyön tarkoitus selvittää.

Tutkimuskysymykset joihin tämä opinnäytetyö etsii vastausta ovat:

1. Minkälaisia kokemuksia kansainvälinen opiskelijavaihto antaa hoitotyön opiskelijalle?
2. Mitkä tekijät vaikuttavat kansainvälisen opiskelijavaihdon onnistumiseen?

4 Opinnäytetyöprosessin kuvaus

4.1 Opinnäytetyön suunnitelma

Takaisin Suomeen palattuamme vuoden mittaisen opiskelijavaihdon jälkeen oli aika aloittaa opinnäytetyön todellisen suunnitelman laatiminen. Jo vaihdon aikana olimme kysytelleet erilaisia opinnäytetyöideoita, sekä keskustelleet niistä myös ohjaavan opettajan kanssa ennalta. Oman läheisen kokemuksen innoittamana opinnäytetyön teema oli selkeä. Halusimme opinnäytetyömme kuvaavan opiskelijan kokemuksia kansainvälisestä opiskelijavaihdosta. Henkilökohtaisesti huomasimme opiskelijavaihdon järjestämiseen liittyvän monia haasteita, jonka vuoksi olimme kiinnostuneita tarkastelemaan onko jo olemassa olevissa tutkimuksissa ilmenyt joitakin kehittämisideoita opiskelijavaihdon sujuvuuden parantamiseksi. Kuitenkin opinnäytetyöprosessin edetessä alkuperäiset tutkimuskysymykset muuttivat vielä hieman muotoaan. Ajatuksenamme oli lähestyä aihetta ennemminkin positiiviselta kannalta, kuin ongelmalähtöisesti. Eli halusimme saada vastauksen kysymyksiin, mitkä ovat ne tekijät, jotka vaikuttavat kansainvälisen opiskelijavaihdon onnistumiseen sekä minkälaisia kokemuksia kansainvälinen opiskelijavaihto antaa hoitotyön opiskelijalle.

4.2 Kirjallisuuskatsaus tutkimusmenetelmänä

Hoitotyö on jatkuvasti kasvava ja kehittyvä tieteenala, sisältäen valtavan määrän alati kasvavaa kirjallisuutta ja tutkimustietoa. Tiedon määrän ollessa valtava, on kirjallisuuskatsaus hyvä työväline etsiessä uutta tietoa jo olemassa olevista lähteistä. Kirjallisuuskatsaus on tutkimusmenetelmä, jonka avulla kootaan ja analysoidaan jo olemassa olevaa tietoa vastaamaan haluttuun tutkimuskysymykseen tai -ongelmaan. (Coughlan, Cronin & Ryan 2013).

Kirjallisuuskatsauksen ydintarkoitus on nimensä mukaan selvittää kokonaiskuva tarkasti rajatusta aiheesta tai ilmiöstä. Hyvässä kirjallisuuskatsauksessa käytettävä aineisto on poimittu tarkasti, kriittisesti analysoiden niissä ilmenneitä tuloksia. Kirjallisuuskatsaus onkin toisin sanoen tieteellinen yhteenveto jo olemassa olevista tieteellisistä lähteistä. (Coughlan ym. 2013)

Hoitotieteissä kirjallisuuskatsauksen tärkeys on merkittävä, sillä sen avulla hoitotiede pystyy kehittymään uusien ideoiden, tulosten ja aatteiden pohjalta. Kirjallisuuskatsausten avulla ongelmat ja ilmiöt voidaan nähdä uudessa valossa, tarjoten mahdollisia kehitysehdotuksia jo olemassa oleviin menetelmiin ja käytäntöihin. (Coughlan ym. 2013) Hoitotieteissä systemaattisen kirjallisuuskatsauksen painoarvo on merkittävä, sillä se toimii usein päätöstentien perustana (Kankkunen ym. 2013).

Kirjallisuuskatsaus sisältää monta vaihetta, alkaen tutkimussuunnitelman laatimisella, jatkuen tutkimuskysymysten määrittelyyn. Tämän jälkeen alkaa alkuperäistutkimusten hakeminen ja etsiminen, sekä niiden valinta. (Kankkunen ym. 2013) Tärkeää on rajata tarkasti olemassa oleva alkuperäisaineisto, jotta se vastaa tarkasti esitettyihin tutkimuskysymyksiin. Tarkka rajaaminen onnistuu aineiston laadun arvioimisella ja analysoinnilla. Kirjallisuuskatsauksen viimeiset vaiheet sisältävätkin kerätyn aineiston analysoinnin ja raportoinnin, eli tulosten esittämisen, joita ovat tutkimuskysymyksiin löydetyt vastaukset. (Kankkunen ym. 2013)

Tavoitteenamme oli koota yhteen jo olemassa olevaa tietoa kansainväliseen opiskelijavaihtoon liittyen. Opinnäytetyömme on lisäksi laadullinen tutkimus, sillä valitsemisamme artikkeleissa on kuvattu hoitotyönopiskelijoiden henkilökohtaisia kokemuksia kansainvälisestä opiskelijavaihdosta. Tutkimusartikkelitaulukkoon on koottu jokaisen tutkimuksen keskeisimmät tulokset. Tuloksista on helppo huomata selkeää yhteneväisyyttä. Myös kansainvälisen opiskelijavaihdon onnistumiseen vaikuttavat tekijät alkoivat toistua vastauksissa.

4.3 Tiedonhaun polku

Lähdekirjallisuutta haettaessa, on hakutuloksia syytä arvioida kriittisesti. Ensimmäiseksi huomiota tulee kiinnittää tietokantoihin, joista lähdekirjallisuutta haetaan. Tiedonhakukantojen tulee olla luotettavia ja sisältää tieteellisiä julkaisuja. Hyviä ja luotettavia tietokantoja hoitoalaan liittyvissä tutkimuksissa ovat esimerkiksi suomalainen terveystietokanta, kansainvälisesti tunnistettavat Ebsco, Cinahl, MedLine, Cochrane ja Google Scholar sekä Nelli-tiedonhakuportaali. (Kankkunen 2013)

Oman opiskelijavaihdon aikana käytimme useiden kurssien kirjallistentahtävien tieteellisenä lähteenä CINAHL-tietokantaa. Koimme tämän tietokannan selkeäkäyttöisimmäksi, tieteellisesti luotettavaksi sekä aineisto määrältään erityisen laajaksi. Päädyimme käyttämään tätä tietokantaa päälähteenämme. Nelli-tiedonhakuportaali oli meille tuttu suomalaisesta ammattikorkeakouluopiskelusta. Ongelmana tämän tietokannan käyttämisen kanssa syntyi kuitenkin siitä, että tarkasta aineiston haun rajauksesta huolimatta tulokset eivät aivan vastanneet tarkoitusta. Lisäksi kokonaisten julkaisujen puuttuminen haittasi hakutulosten rajaamista. Myös Google Scholaria oli suositeltu, joten käytimme sitä tiedonhakuprosessissa.

Hakusanat on määriteltävä tarkasti, jotta hakutulokset saadaan rajatuksi mahdollisimman hyvin asetettuihin tutkimuskysymyksiin vastaaviksi. Lääke- ja hoitotieteessä menetelmät kehittyvät ja suositukset muuttuvat jatkuvasti. Jotta saataisiin mahdollisimman ajankohtaista tutkimustietoa, myös aineiston julkaisuvuosilla on keskeinen merkitys aineistohaun rajauksessa ja tutkimustulosten arvioinnissa. Aineistohakua suoritettaessa on myös syytä kiinnittää huomiota eri hakukoneiden hakukriteereihin ja hakusanojen kirjoitusmuotoon ja yhdistämi-

seen sekä käytettävien katkaisumerkkien variaatioihin. Jotteri hakutuloksissa esiintyisi tutkijalähtöisiä virheitä, tulee tuntea käytettävien välimerkkien toiminta kulloistakin hakua ja tietokantaa käytettäessä.

Tiedonhakuprosessi käynnistyi huolellisella hakusanojen valinnalla ja muotoilulla. Myös muut hakukriteerit määriteltiin harkiten etukäteen. Mukaan pyrimme ottamaan vain mahdollisimmat tuoreet tutkimukset aiheesta, joista kuitenkin kaikki 2000-luvulta peräisin. Englanninkielisten lähteiden ja aineistojen käyttö tuntui meistä molemmista luonteelta, joten päädyimme käyttämään sekä englanninkielisiä että suomenkielisiä hakusanoja. Hakusanat joita käytimme olivat *nursing student*, *exchange*, *experiences*, *hoitotyön opiskelija*, *opiskelijavaihto* ja *kokemukset*. Rajasimme hakumme koskemaan vain tieteellisiä julkaisuja 2000-luvulla.

Käytimme Nelli-tiedonhakuportaalissa monihakuvalikkoa. Haun katkaisimme muodossa *opiskelijavaihto JA kokemu?*, joka tuotti 207 kappaletta osumia, jotka eivät kuitenkaan täysin vastanneet meidän opinnäytetyömme tarkoitusta. Myöskään kaikki julkaisut eivät olleet saatavilla kokonaisuudessaan.

Hakusanoilla *nursing student AND exchange* saimme jopa 5171 hakutulosta CINAHL tietokannasta. Osumien suuri lukumäärä kertoi tarkemman rajauksen olevan tarpeellinen. Näiden käytettyjen hakusanojen lisäksi, liitimme mukaan hakusanan *experiences*, jolloin osumia saatiin 12 kappaletta. Ensimmäinen haku osoittautui siis liian laajaksi, toisen taas jääden liian suppeaksi. Muotoilemalla hakusanamme uudelleen, käyttäen ilmaisua *exchange of students*, saimme tulokseksi 113 artikkelia. Tiivistelmien perusteella lähempään tarkasteluun pääsivät 13 artikkelia. Näistä viisi tutkimusartikkelia valikoitui lopulliseen käytettävään aineistoon.

Koska tähän mennessä olimme saaneet haalittua kasaan vain englanninkielisiä tutkimusartikkeleita, halusimme mukaan myös suomalaisia artikkeleita. Tässä käytimme apuna Google Scholar työkalua. Hakusanoina toimivat *hoitotyö AND opiskelijavaihto*, joka tuotti 195 tulosta. Näistä valikoitui mukaan kaksi käyttökelpoista suomalaisten tutkijoiden tekemää tutkimusta. Nämä ovat suomalaisissa yliopistoissa tuotettuja pro gradu -tutkimuksia.

Jo ennen tiedonhakuprosessia, meillä oli jo yksi varma lähde valittuna, kirjapainos, jonka olimme saaneet ennen vaihtoon lähtöä ohjaavalta opettajaltamme. Kyseinen kirjapainos sisältää tutkimusartikkeleita koskien juuri tätä kyseistä hoitotyön kansainvälistä kaksoistutkiminto ohjelmaa, johon olimme myös itse ottaneet osaa. Mukaan valikoituivat kaiken kaikkiaan seuraavat tutkimustaulukon mukaiset artikkelit (Liite 2).

4.4 Aineiston analyysimenetelmä ja analyysiyksikön valinta

Induktiivinen sisällönanalyysi tarkoittaa aineistolähtöistä analyysimenetelmää. Aineistosta nousevien vastausten perusteella pyritään aineisto analysoimaan niin, että ne vastaavat esitettyihin tutkimuskysymyksiin. Tutkimuskysymykset voivat vielä tarkentua aineistoanalyysin edetessä. Aineiston analyysissä kerätyn aineiston tulee tukea tutkimusta. Kriittisyys on tärkeää aineiston analyysiä tehtäessä, sillä aineiston tulee olla tutkimukseen hyväksyttävä tieteellinen lähde. (Coughlan ym. 2013)

Tutkijalla on valta päättää työssään käytettävän analyysiyksikön muoto. Käytettävä yksikkö voi olla kokonainen lause, ilmaisu, sana tai sanonta. Käytettävän analyysiyksikön valintaa ei käytännössä ohjaa mikään tietty sääntö, mutta se on kuitenkin määriteltävä ja samaa yksikköä käytetään läpi koko työn alkuperäisaineistoja analysoidessa. Aineistosta kerätyt pelkistetyt ilmaukset ryhmitellään ja näin syntyneille luokille annetaan niitä kuvaava otsikko. Alaluokista muodostetaan yläluokkia, jotka nimetään saman periaatteen mukaisesti. (Kankkunen ym. 2013) Omassa työssämme analyysiyksiköksi valitsimme kokonaisen lauseen, koska pelkkä yksittäinen sana ei ole riittävä kuvaamaan ilmiötä todenmukaisesti. Kokonainen lause vastaa paremmin tutkimuskysymyksiimme ja kuvaa tarkasteltavan ilmiön merkitystä paremmin. Tuloksen merkitys ja luotettavuus olisi kärsinyt vain yksittäistä sanaa käytettäessä.

5 Tulokset

5.1 Hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä opiskelijavaihdosta

Sisällönanalyysissä pelkistetyiksi ilmauksiksi olemme aineistosta poimineet ensimmäiseen tutkimuskysymykseen vastaavat ilmaukset. Ilmaukset ryhmittivät teemojen mukaan alaluokkiin. Näin muodostuneiden teemojen mukaan ryhmitellyt alaluokat nimesimme ilmauksia parhaiten kuvaavalla otsikolla. Opiskelijavaihto antaa kokemuksia seuraavanlaisista asioista: henkilökohtaisten ominaisuuksien kehittymisestä, oppimisen taitojen hioutumisesta, kohtaamisesta vuorovaikutustilanteissa, ihmissuhteiden merkityksestä, hoitotyön näkemysten muovautumisesta, sairaanhoitajan roolin selkiytymisestä, ammatillisesta varmuudesta sekä kulttuuriosaaamisesta. Nämä tiivistyivät edelleen yläluokiksi, joita ovat yksilöllisen osaamisen kehittyminen, ihmissuhteiden luominen, ammatillisen Minän kehittyminen ja kulttuurillinen asiantuntijuus.

Lähteinä käyttämissämme artikkeleissa oli opiskelijoita haastatteleamalla ja kyselylomakkein kerätty suoraan heidän kokemuksiaan kansainvälisestä opiskelijavaihdosta. Tutkimuksiin vastanneet hoitotyön opiskelijat olivat kotoisin eri maista ja suorittivat opiskelijavaihdon eri kohdemaissa. Riippumatta kansalaisuudesta tai kohdemaasta, jossa vaihto suoritettiin kokivat opiskelijat kehittyneensä niin henkisesti kuin ammatillisestikin. Pääsääntöisesti opiskelijat

kokivat saaneensa lisää itsevarmuutta ja itseluottamusta. Kohdattaessa erilaisia niin arjen kuin käytännönharjoittelun tuomia haasteita, stressinhallinta, paineensietokyky sekä ongelmanratkaisutaidot kehittyivät. Tutkimuksista keskeisenä kävi myös ilmi, että vieraaseen maahan muuttaminen edellyttää sopeutumiskyvyn kehittymistä ja sinnikkyyttä. Valitettavan usein opiskelijat kokivat jäävänsä vaihdossa ilman riittävää tukiverkostoa, joka kasvatti itsenäisyyttä. Erilaiset tavat ja käytänteet kohdemaassa ja vieraassa kulttuurissa pakottivat opiskelijat muokkaamaan jo opittuja toimintatapoja ja oppimistekniikoita. Esimerkiksi monet opiskelijat kokivat vaihdon ansioista pystyvänsä paremmin yhdistämään teorian tiedon ja käytännön. Kansainvälisellä opiskelijavaihdolla kuvattiin myös olevan keskeinen merkitys opiskelijan omien asenteiden, maailmankatsomuksen ja arvojen muovautumisessa.

Aineiston perusteella keskeiseksi nousi se, että kielellinen valmentautuminen oli tärkeää vaihdon kannalta. Yhteisen kielen löytyminen ei kuitenkaan osoittautunut olevan täysin välttämätön, sillä kielimuurin kohdatessa voitiin turvautua myös elekieleen kommunikaation välineenä ja oppia luovuutta sen käytössä. Selviytyäkseen opiskelijoiden oli väistämättä kommunikointava toisella kielellä. Myös yleinen itsevarmuuden kehittyminen vaihdon aikana rohkaisi opiskelijoita käyttämään toista kieltä vapaammin ja varmemmin. Opiskelijavaihdon sivutuotteena monet opiskelijat mainitsivat solmineensa runsaasti uusia ystävyys-suhteita. Vaikka tämä ei ehkä ole opiskelijavaihdon ensisijainen tavoite, koettiin se silti erittäin merkityksellisenä osana opiskelijavaihtokokemusta.

Ammatillisen Minän kehittyminen oli keskeinen tulos, olipa kyseessä teoriaopiskelu tai käytännönharjoittelu. Kokemus uudessa kulttuurissa työskentelystä selkiytti hoitotyönopiskelijoiden näkemyksiä sairaanhoitajan roolista, työtehtävistä ja vastuualueista erilaisissa yhteiskunnissa, organisaatioissa sekä sen kansainvälisestä merkityksestä. Opiskelijavaihto myös avasi silmiä erilaisille hoitotyönkulttuureille. Kulttuurisidonnaiset sairaus-terveyskäsitykset saattoivat täysin poiketa opiskelijoiden oman kulttuurin näkemyksistä. Näiden näkemysten ymmärtäminen oli kuitenkin keskeistä, jotta opiskelijat pystyivät kehittämään kulttuurisensitiivisyyttä ja kulttuurikompetenssiansa. Tuntemus erilaisista terveydenhuoltojärjestelmistä lisääntyi vaihdon aikana opiskelijoiden mielestä. Erilaiset hoitotyön periaatteet ja toimintamallit aiheuttivat opiskelijoissa hämmennystä, kuitenkin antaen uudenlaista näkökulmaa.

MINKÄLAISIA KOKEMUKSIA OPISKELIJAVAIHTO AN- TAA?

Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokat	Yläluokat
-ihmisenä kasvu -sopeutumiskyky -sinnikkyys		

<ul style="list-style-type: none"> -stressinhallinta -paineensietokyky -itsenäisyys -itseluottamus -rohkeus -kärsivällisyys -omien ominaisuuksien tunnistaminen -päätöksentekokyky -ongelmaratkaisutaidot -avoimuus -arvot -elämänasenne -asenteet -mielipiteet -suvaitsevaisuus -maailmankatsomus -arvostus -kunnioitus -empatiakyky -haasteellisuus kasvattaa luonnetta 	Henkilökohtaisten ominaisuuksien kehittymisestä	Yksilöllisen osaamisen kehittymisestä
<ul style="list-style-type: none"> -kädentaidot -teoriatiedon ja käytännön yhdistäminen -opiskelumotivaatio -oppimistekniikka -itsearviointi -opintosuoritukset -toiminnan luovat ratkaisut -ammattillinen varmuus 	Oppimisen taitojen hioutumisesta	
<ul style="list-style-type: none"> -kieli- ja kommunikaatiotaidot -kielellinen varmuus puhua -yhteinen kieli -asiakkaan kohtaaminen -vuorovaikutustaidot -elekieli 	Kohtaamisesta vuorovaikutustilanteissa	Ihmissuhteiden luomisesta
<ul style="list-style-type: none"> -elämyksiä -sosiaaliset kontaktit -uudet ystävät -kansainväliset kontaktit -omien läheisten arvostus -kansainvälisyys osana elämää 	Ihmissuhteiden merkityksestä	

Kuvio 1.

5.2 Kansainvälisen opiskelijavaihdon onnistumiseen vaikuttavat tekijät

Tutkimusartikkeliaineistomme mukaan kansainvälisen opiskelijavaihdon onnistumiseen vaikuttavista tekijöistä keskeisimmäksi nousivat seuraavanlaiset kokonaisuudet; kotimaasta saatu tuki, kohdemaan vastuunotto opiskelijasta, huolellinen vaihdon suunnittelu ja valmistautuminen, yleiset organisaatioihin liittyvät tekijät, opiskelijan henkilökohtainen valmius sekä käytännönharjoitteluun ja opintosuunnitelmaan liittyvät tekijät. Nämä luokat tiivistyivät vielä yläluokiksi, joita ovat; opiskelijan saama tuki, käytännön järjestelyt, onnistunut opiskelijavalinta sekä henkilökohtainen opintosuunnitelma.

Tärkeää tukea opiskelijavaihdon järjestämiseksi voi saada esimerkiksi vaihtoa koordinoivalta opettajalta ja omilta läheisiltä. Myös erilaiset ohjauskeskustelut, palautekeskustelut sekä vaihdon seminaarit koettiin tärkeiksi, jotta opiskelijat saattoivat kokea vaihdon onnistuneeksi. Monet opiskelijat olivat kokeneet kohdemaasta saadun tuen riittämättömäksi ja etenkin vastaanottotilanteessa monet kokivat jääneensä yksin. Tutkimusartikkeleista kävi myös ilmi, että monet opiskelijat olisivat kaivanneet enemmän apua käytännönjärjestelyissä ja esimerkiksi asumisen järjestämiseksi. Opiskelijat kokivat tarvitsevansa eniten tukea heti vaihdon alussa linkittyäkseen paikalliseen kulttuuriympäristöön.

Artikkeleiden pohjalta yhdeksi opiskelijavaihdon kulmakiveksi nousi rahoitus. Organisaatiot puolestaan painottivat nimenomaan vaihtoon valmentavia opintoja sekä kulttuurivalmennusta. Opiskelijat taas pitivät kielellistä osaamista ja valmentautumista merkittävänä tekijänä kansainvälisen opiskelijavaihdon onnistumiseksi. Keskeistä opiskelijavaihdon onnistumisen kannalta on myös kotimaan ja kohdemaan saumaton yhteistyö, joka sisältää muun muassa tehtävänsä sitoutuneet vaihdon koordinaattorit, jotka ovat perillä toinen toistensa järjestelmistä sekä suorittavat säännöllisesti maavierailuita puolin ja toisin. Yhdeksi erilliseksi, mutta tärkeäksi tekijäksi nousi myös kahden suuntainen opiskelijavaihtoliikkuvuus, mikä tarkoittaa sitä että sekä kotimaahan että ulkomaille suuntautuvat opiskelijavirrat ovat yhtä suuret.

Onnistunut opiskelijavalinta on myös keskeistä opiskelijavaihdon onnistumisen kannalta yleensä. Opiskelija toimii oman oppilaitoksensa edustajana ulkomailla, joten on tärkeää että opiskelija pystyy täyttämään nämä hänelle asetetut vaateet. Tämä on sekä organisaatioiden että opiskelija itsensä etu. Tässä merkitystä on niin opiskelijan henkilökohtaisilla valmiuksilla ja persoonallisuuden piirteillä kuin opiskelumenestyksellä, jonka tulee olla riittävän hyvää.

Hyvän opiskelumenestyksen edellytys on laadukas opintosuunnitelma. Tutkimuksista nousi esille että opiskelijavaihdossa tehdyn työmäärän tulisi vastata opintopisteitä. Opiskelijat halusivat myös varmistua siitä että heille kirjautuvat kaikki ne opintosuorituspisteet, jotka he ovat opiskelijavaihdon aikana ansainneet. Osa opiskelijoista koki työmäärän olevan suurempi kohdemaassa verrattuna kotimaahan. Opintojen haasteellisuustason tulisi olla sopiva, jotta opiskelu kohdemaassa on motivoivaa, mutta ei liian ylitsepääsemätöntä. Monet opiskelijat olivatkin kokeneet teoriaopetuksen tason ja laadun olevan riittävä, mutta käytännön harjoittelussa kädentaitojen osalta koettiin usein jäävän jälkeen. Keskeisenä tekijänä mainittiin myös opiskelijavaihdon ajankohdallinen sijoittuminen akateemisessa kalenterissa. Henkilökohtaisella opetussuunnitelmalla sekä yhteistyösopimuksilla pyritään varmistamaan niin opiskelijan kuin organisaatioidenkin selusta.

OPISKELIJAVAIHDON ONNISTUMISEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT		
Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokat	Yläluokat
<ul style="list-style-type: none"> -ohjaus -kotimainen tuki -tiedotus -kommunikaatio -palautekeskustelu -kokemusten jakaminen -vaihdon seminaarit -vastaanotto kohdemaassa -orientaatio/perehdytys -asumisjärjestelyt -integroituminen kulttuuriin ja ympäristöön - "pehmeä lasku" -kohdemaan koordinaattori -opiskelijatutorit -opiskelija-aktiviteetit -rahoitus -terveystodistukset -terveystarkastukset -vaihtoon valmentavat opinnot -monikulttuurinen opintokokonaisuus 	<p>Tuki kotimaassa</p> <p>Kohdemaan vastuu opiskelijasta</p> <p>Suunnittelu ja valmistautuminen</p>	<p>Opiskelijan saama tuki</p> <p>Käytännön järjestelyt</p>

<ul style="list-style-type: none"> -kielellinen valmentautuminen -vuorovaikutus kohdemaan kansalais- ten kanssa -kulttuurillinen valmennus -hyvissä ajoin tapahtuva suunnittelu <ul style="list-style-type: none"> -sitoutunut vaihdon koordinaattori -kulttuurisensitiivinen henkilökunta -helposti lähestyttävä henkilökunta -yhteistyö kahden koulun välillä -kahdensuuntainen opiskelijavaihtoliik- kuvuus -maavierailut -koulun maine -terveydenhuoltojärjestelmän tunte- mus kohdemaassa 	<p>Organisaatioihin liittyvät tekijät</p>	<p>Onnistunut opiskeli- javalinta</p>
<ul style="list-style-type: none"> -opiskelijavalinnat -soveltuvuuskoe -valintakriteerit -edustavat opiskelijat -kaverin valinta -henkinen valmius -henkilökohtaiset persoonallisuuden piirteet -asenteet -edeltävät kokemukset -sopeutuminen 	<p>Opiskelijan henkilökohtai- nen valmius</p>	
<ul style="list-style-type: none"> -käytännönharjoittelu -mentorointi -vertailukelpoiset ohjaajat -motivoituneet ohjaajat -kädentaidot -ohjaajien englanninkielen taito -harjoittelupaikkojen taso 	<p>Käytännön harjoitteluun liittyvät asiat</p>	

<ul style="list-style-type: none"> -opintojen hyödynnettävyys -siirrettävät opintopisteet -opintosuunnitelmat ja opintokokonaisuudet -teoriaopetuksen taso -opiskelutavoitteet -työmäärän sopeuttaminen opintopisteisiin -opintosuunnitelmien joustavuus -oppimateriaalien käytännöllisyys -opintojen riittävä haasteellisuus -selkeät ohjeet -ammatilliset laatuvaatimukset -yhteistyösopimukset -oppisopimukset -julkinen strategiamalli -rekisteröityminen kursseille -kurssien pääsyvaatimukset -ajoitus/aikataulu -akateeminen kalenteri 	Opintosuunnitelmaan liittyvät tekijät	Henkilökohtainen opintosuunnitelma
---	---------------------------------------	------------------------------------

Kuvio 2.

6 Pohdinta ja johtopäätökset

6.1 Tulosten luotettavuus ja pohdinta

Tässä kirjallisuuskatsauksessa voidaan luotettavuutta tarkastella opinnäytetyöprosessin kautta, joka sisältää erilaiset vaiheet tutkimuskysymysten luomisesta, hakusanojen valinnasta, tiedonhausta, aineistovalinnoista aina aineistonanalyysiin. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioimiseksi ei ole voitu luoda tarkkoja kriteereitä, koska jokainen tutkimus on ainutlaatuinen. Olipa kyseessä mikä tutkimus tahansa, on aina tarkasteltava myös tutkijavaikutusta tiedonhankinnassa. Tutkija ei saa tehdä johdattelevia kysymyksiä ja hänen on oltava kriittinen aineistoa kohtaan. On lisäksi tunnistettava omat olettamukset ja asenteet (Krause & Kiikkala, 1996). Opinnäytetyön luotettavuuteen voidaan myös liittää omakohtainen kokemuksemme kansainvälisestä opiskelijavaihdosta, joka auttoi meitä osaltaan samaistumaan opiskelijoiden kokemuksiin, joita tutkimusartikkeleista kävi ilmi. Vaikka itse koimme että omakohtainen kokemuksemme lisäsi tutkimuksen luotettavuutta, on tällä myös toinen mahdollinen näkökanta. Omakohtainen kokemus on myös voinut toimia sokaisevana tekijänä tutkimusartikkeleita läpikäydessä, mikä saattaa osaltaan vaikuttaa tutkimustulosten luotettavuuteen. Pyrimme kuitenkin lähtökohtaisesti tarkastelemaan artikkeleiden sisältöjä heijastamatta omakohtaisia kokemuksiamme niihin.

Luotettavuuden arviointi aloitetaan tarkastelemalla tutkimuskysymyksiä ja sitä vastaako tutkimusaineisto asetettuihin tutkimuskysymyksiin (Krause & Kiikkala, 1996). Sisällönanalyysin haasteena on, että tukijan on pystyttävä pelkistämään aineistonsa niin, että se vastaa asetettuihin tutkimuskysymyksiin mahdollisimman luotettavasti. Tutkijan on pystyttävä osoittamaan yhteys käytetyn aineiston ja keskeisten tulosten välillä (Janhonen & Nikkonen, 2001). Tutkimuskysymykset muovautuivat käytettyyn muotoonsa aineiston keruu vaiheessa. Ensimmäinen tutkimuskysymys ei alun jälkeen ole muuttunut oleellisesti. Toinen tutkimuskysymyksemme sen sijaan muuttui prosessin edetessä. Alkuperäisenä ajatuksena oli koota aineistosta nousevia kehittämisideoita kansainvälisen opiskelijavaihdon järjestelyjen parantamiseksi. Pian kuitenkin huomasimme että aineistomme käsitteli pääasiassa teemoja, jotka liittyivät keskeisemmin opiskelijavaihdon onnistumiseen vaikuttaviin tekijöihin, kuin varsinaisiin ideoihin sen kehittämiseksi.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa on myös pohdittava ovatko aineiston hankintatavat ja laatu luotettavia. Tutkijan on tunnistettava aineiston kyllästymispiste (Krause & Kiikkala, 1996). Tietokantojen käytössä halusimme tietoisesti valita jo aiemmin luotattaviksi ja selkeäkäyttöisiksi todettuja tiedonhakujärjestelmiä. Se että aineistomme on opinnäytetyönkriteereitä vastaavia, on se yksi luottavuutta lisäävä tekijä. Käytetyt aineistot ovat tietteellisiä julkaisuja, joita voidaan pitää luotettavina. Hakusanoja määriteltäessä, meidän tuli olla tarkkoja että käytimme samoja vastineita niin englannin- kuin suomenkielessäkin, jotta hakutulokset eivät olisi toisistaan poikkeavia sen perusteella mitä kieltä tutkimusartikkelissa on käytetty. Käyttämämme aineiston luotettavuutta lisää myös se, ettei tutkimuksissa haasteltujen kohderyhmien kansalaisuutta tai vaihdon kohdemaata ole rajoitettu.

Laadullisen tutkimuksen otoksen ei tarvitse olla suuri, eikä yleistettävissä perusjoukkoon ja samassa tutkimuksessa voidaan käyttää useita eri aineistoja. Laadullinen tutkimus pyrkii ymmärtämään ainutlaatuista kokemusta ja sen merkityksiä (Paunonen & Vehviläinen-Julkunen, 1998). Lähtökohtaisesti tavoitteenamme ei ollut etsiä tiettyä määrää tutkimuksia käytettäväksi opinnäytetyössämme, vaan ajatuksena oli valita mukaan kaikki ne sopivat artikkelit, jotka täsmällisesti vastaavat tutkimuskysymyksistämme jompaankumpaan. Aluksi tiivistelmien perusteella valittujen tutkimusartikkeleiden määrä oli suurempi, mutta lähemmän tarkastelun jälkeen jouduimme hylkäämään sisällöllisesti epäsoviviksi toteamamme aineistot. Hylätyt tutkimusartikkelit tarkastelivat kyseistä ilmiötä joko liian spesifisti tai kohderyhmä ja tulokset olivat liian suppeat. Osa artikkeleista ei myöskään sisällöltään vastannut asetettuihin tutkimuskysymyksiimme. Luotettavuutta osaltaan saattaa laskea oman käytetyn aineistomme vähäisyys. Kuitenkin valitsemamme artikkelista nousevat löydökset tukivat toinen toistaan. Yhtenä aineiston luotettavuuden määrittäjänä voidaan pitää myös kerätyn aineiston saturatiota eli kylläntymistä. Tämä tarkoittaa sitä etteivät käytetyt tiedonlähteet, eli tässä tapa-

uksessa valitsemamme tutkimusartikkelit enää aineiston keruu vaiheessa tuottaneet uutta tietoa tai uusia ilmiöitä tai ilmauksia, vaan samat ilmaukset toistuivat.

Laadullista aineiston analyysia tehtäessä edellyttää se tutkijalta luovuutta ja abstraktiutta. Aineistoa tulkitaan luomalla ylä- ja alaluokkia pelkistetyistä ilmauksista (Paunonen & Vehviläinen-Julkunen, 1998). Aineistonanalyysivaiheessa pidätimme taulukon muokkausoikeuden itsellämme. Jaoimme katseluoikeuden ohjaavan opettajamme kanssa, jotta hänen oli helpompaa seurata analyysin edistymistä, mutta ilman muokkaamisoikeutta. Tämä päätös lisäsi työmme luotettavuutta, varmistaen että vain meillä oli mahdollisuus muokata aineistoamme. Työskentelimme reaaliaikaisessa pilvipalvelussa, joka osaltaan varmisti aineiston tallessa pysymisen ja varmuuskopioinnin. Aineistonanalyysimenetelmää valittaessa on arvioitava onko valittu menetelmä tutkimukseen sopiva (Krause & Kiikkala, 1996). Opinnäytetyömme luotettavuutta lisää myöskin se että aluksi jaoimme kerätyn ja valitun aineiston puoliksi, niin että molemmat käsitelimme oman puoliskomme aineistosta, jonka jälkeen vaihdoimme aineistot vielä päittäin varmistaaksemme että oleelliset tekijät tulivat huomioituiksi. Vertaisarvioinnin avulla pystyimme takaamaan opinnäytetyömme luotettavuuden tältä osalta.

Arvioitaessa tutkimuksen luotettavuutta on tarkasteltava myös tutkimustuloksia ja niiden raportointia. On tutkittava sitä aihetta, mitä oli tarkoituskin. Johtopäätösten ja tutkimustulosten on vastattava tutkimuskysymyksiin ja tutkimuskohteeseen. On myös arvioitava kuvaavatko saadut tulokset ilmiöt todenmukaisesti. Tutkimusraporttia kirjoitettaessa on pyrittävä selkeään rakenteeseen ja tekstin loogiseen etenemiseen (Krause & Kiikkala, 1996). Mielestämme tutkimustulokset vastaavat annettuihin tutkimuskysymyksiin täsmällisesti sekä kuvaavat opiskelijoiden kokemuksia todenmukaisesti. Myös samat kansainvälistä opiskelijavaihdon järjestämistä koskevat tekijät ovat tutkimusartikkeleissa toistuvia. Oman henkilökohtaisen kokemuksemme pohjalta, pystyimme samaistumaan saatuihin tuloksiin, mikä näin ollen lisää ilmiön todenmukaisuutta.

6.2 Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet

Kirjallisuuskatsauksemme tarkoituksena oli selvittää jo olemassa olevien aineistojen pohjalta, mitkä tekijät vaikuttavat kansainvälisen opiskelijavaihdon onnistumiseen ja minkälaisia kokemuksia se antaa hoitotyön opiskelijalle. Esimerkiksi kirjallisuuskatsauksen alussa käyttämämme lähde (Abdelhamid ym. 2009) tukee saamiamme tuloksia.

Tämän kirjallisuuskatsauksen perusteella voimme esittää seuraavanlaiset johtopäätökset:

1. Kansainvälinen opiskelijavaihto antaa ainutlaatuisen kokemuksen hoitotyön opiskelijalle kehittyä niin yksilöllisesti, kuin ammatillisestikin, lisäksi samalla kulttuuriosaamista.
2. Kansainvälisen opiskelijavaihdon hyvissä ajoin aloitettu suunnittelu ja huolellinen valmistautuminen ovat ehdottomia edellytyksiä opiskelijavaihdon onnistumisen kannalta.
3. Kansainvälistä opiskelijavaihtoa koskevat yhteistyösopimukset organisaatioiden välillä ovat kulmakiviä maiden välistä opiskelijavaihto toteutettaessa.

Jatkotutkimusaiheeksi ehdotamme tämän kirjallisuuskatsauksen perusteella tutkimusta, jossa voitaisiin selvittää millainen merkitys kansainvälisen opiskelijavaihdon pituudella ja kohdemaalla on hoitotyön opiskelijan osaamisen kehittymisen kannalta. Tällä hetkellä on niukasti tutkittua tietoa siitä, minkälaisia vaikutuksia kansainvälisellä opiskelijavaihdolla on opiskelijan elämään pidemmällä tähtäimellä. Tämän vuoksi ehdottaisimmekin tutkimusta, jossa selvitetäisiin, minkälaisia pidemmän aikavälin vaikutuksia kansainvälisellä vaihdolla on.

Lähteet

- Abdelhamid, P., Juntunen, A. & Koskinen, L. 2009. Monikulttuurinen Hoitotyö. WSOYpro Oy, Helsinki
- American Association of Colleges of Nursing. 2008. The Essentials of Baccalaureate Education for Professional Nursing Practice 2008. Washington, DC.
<http://www.aacn.nche.edu/education-resources/BaccEssentials08.pdf> (Luettu: 10.7.2014)
- Coughlan, M., Cronin, P. & Ryan, F. 2013. Doing a Literature Review in Nursing, Health and Social Care. SAGE, Los Angeles/London.
- Demos Helsinki. 2013. Piilotettu osaaminen. Emme tunnista nykyajan kansainvälisiä osaajia - mutta juuri heitä jokainen työnantaja tarvitsee muuttuvassa maailmassa.
<http://www.demoshelsinki.fi/julkaisut/piilotettu-osaaminen/> (Luettu: 30.6.2014)
- Duffy M. E., Farmer, S., Ravert, P. & Huittinen, L. 2003. Institutional Issues in the Implementation of an International Student Exchange Program. Journal of Nursing Education, 42, 9.
- Garam, I. 2/2014. Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2013. Tietoa ja tilastoja -raportti. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO.
http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/32368_Tietoa_ja_tilastoja-raportti_2_2014.pdf (Luettu 16.7.2014)
- Havukainen, P. & Ikonen, T. 2013. Transatlantic Dual Degree Programme in Nursing. Edita Prima Oy, Helsinki
- Hosio, S. 2008. Kansainvälinen opiskelukokemus ja siinä kohdatut ongelmat hoitotyön opiskelijoiden arvioimana. Pro gradu-tutkielma. Hoitotiede. Turun Yliopisto. Hoitotieteen laitos. Turku.
- Janhonen, S. & Nikkonen, M. 2001. Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. Juva: WSOY.
- Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2013. Tutkimus hoitotieteessä. Sanoma Pro Oy, Helsinki
- Kokko, R. 2011. Future nurses' cultural competences; what are their learning experiences during exchange and studies abroad. Journal of Nursing Management, 19, 673-682. The Author. Journal compilation. Blackwell Publishing Ltd.
- Krause, K. & Kiikkala, I. 1996. Hoitotieteellisen tutkimuksen peruskysymyksiä. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Laurea ammattikorkeakoulu. 2013. Laurea Fakta, Opas Opiskeluun Laureassa 2012-2013. Opintoasianhallinto, Vantaa.
https://live.laurea.fi/fi/uuden_edella/laadunhallinta/do/Lohjado/Lohja_koulutusprosessi/Lohja_opintojen_suunnittelu/Lohja_opintojen_totsu_laadinta/Documents/laurea_Fakta_170812_www_tarkistus1.pdf
- Metsämuuronen, J. 2000. Maailma muuttuu - miten muuttuu sosiaali- ja terveysala? Helsinki: Oy Edita Ab.
- Milne, A. & Cowie, J. 2013. Promoting culturally competent care; the Erasmus exchange programme. Nursing Standard 27, 30, 42-46. RCN Publishing.
- Myhre, K. 2011. Exchange students crossing language boundaries in clinical nursing practice. The Author. International Nursing Review 58, 428-433. 2011 International Council of Nurses.

Opetusministeriö. 2006. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:24.

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/tr24.pdf?lang=fi>
(Luettu: 10.7.2014)

Opetusministeriö. 2009. Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009-2015, Opetusministeriön julkaisuja 2009:21.

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm21.pdf?lang=fi>
(Luettu 30.6.2014)

Paunonen, M. & Vehviläinen-Julkunen, K. 1998. Hoitotieteen tutkimusmetodiikka. Juva: WSOY.

Ruddock, H. C. & Turner, S. 2007. Developing cultural sensitivity; Nursing students' experiences of a study abroad programme. *Journal of Advanced Nursing* 59(4), 361-369. The Authors. Journal compilation. Blackwell Publishing Ltd.

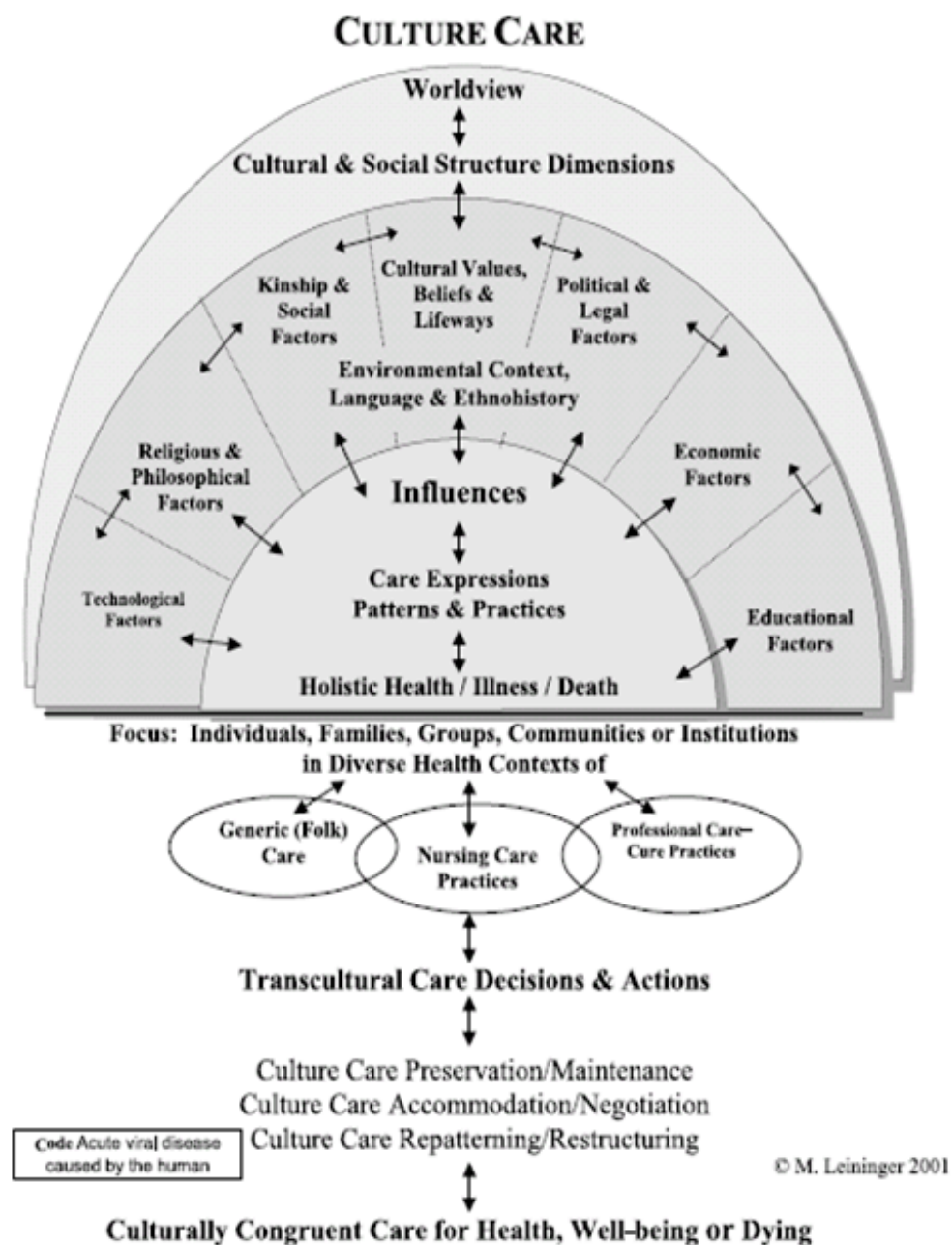
Savolainen, H. 2009. Sairaanhoidajien ja terveydenhoitajien kokemuksia kansainvälisestä vaihto-opiskelusta. Pro gradu-tutkielma. Tampereen Yliopisto. Lääketieteellinen tiedekunta. Hoitotieteen oppilaitos. Tampere.

Seitsalo, S., Valtiotyönanataja 2/2014, Osaammeko tunnistaa kansainvälisen osaamisen?
<http://verkkojulkaisut.vm.fi/zine/34/article-4193>

Liitteet

Liite 1 Sunrise Enabler -malli	31
Liite 2 Tutkimusartikkelitaulukko	32

Liite 1 Sunrise Enabler -malli

Liite 2 Tutkimusartikkelitaulukko

Tekijä/vuosi	Tutkimuksen nimi	Tutkimuksen tarkoitus	Aineistonkeruumenetelmät	Keskeiset tulokset
1. Milne A. & Cowie J. 2013	Promoting culturally competent care: The Erasmus exchange programme	The aim of this article is to describe the work done to increase the number of students who are able to take up the opportunity to study abroad to improve their ability to provide culturally competent care.	Comparative review of existing exchange programmes in relation to each other	<ul style="list-style-type: none"> -Preparation is the key element of successful student exchange. -Need to maximize financial support. -Engage key staff in managing the program -Establishment of strong partnerships -Existing exchange coordinator who provides advice, guidance and support -Dedicated link teacher -Link teachers knowledge of partnership institutions and associated health care organisations -Planned nursing student and staff visits and activities - Learning agreements and quality assurance to ensure that the professional requirements are met -Comparable curriculums -Determination and transfer of equivalent academic credits -Placement mentors who fulfil the standards of support learning -Language skills classes before or during the exchange -A completion of a theoretical preparation module prior exchange

				<ul style="list-style-type: none"> -Adequate support through the application process -Self-selected student groups to ensure there is ongoing support -Students work as the ambassadors of the nursing profession and home university
2. Havukainen P. 2013	Students views on learning nursing through the TCN EU-US Atlantis programme	The aim of the article was to describe the views of nursing students participating in the TCN programme.	Written and interviewed documents by participated nursing students in TCN programme.	<ul style="list-style-type: none"> -Exchange gives valued learning about health promotion in different countries -Understanding of health promotion and evidence-based health promotion increased and how to use these in practice -Gives students different views of nurses' roles and profession in different countries -Enhances students to respect the culture of their own -Fostered the learning of other language and communication skills -Classroom learning with clinical training works as a best learning promoter, and these should both be included in the exchange experience -Exchange experience gives nursing students beneficial value in the working market -Professional and personal growth increases -Learned skills are utilized in the future work

				-Nursing profession is an international profession that exchange enhances
3. Kokko R. 2011	Future nurses' cultural competencies: what are their learning experiences during exchange and studies abroad	The aim of the article was to describe the development of cultural competence among nursing students during their student exchange.	Systematic literature review	<ul style="list-style-type: none"> -Studies abroad will be beneficial for the development of cultural competence -Cultural knowledge base increases -Gives engagement in learning and interaction within a multicultural environment -Exchange increases nurses mobility in the labour market -Fosters cultural and personal growth process -Students self-reliance and self-confidence improved -Language and communication skills, coping and problem-solving skills developed -Creates important workforce for nurse managers -Longer exchange, additional teaching and learning methods are required for the establishment of a cultural competence -Exchange impacts on the nursing students' own practice
4. Myhre K. 2011	Exchange students crossing language boundaries in clinical nursing practice	This article examines challenges and learning outcomes for nursing students from a Central European countries who completed 3 months	Focus group interviews	<ul style="list-style-type: none"> -Language differences are not regarded as a problem but as a way of developing personal and professional competence -Gives ability to com-

		of clinical practice in Norway.		<p>pare healthcare systems between different countries</p> <ul style="list-style-type: none"> -This enhances developing competence in nursing -Exposing nursing students for clinical practice outside the home country is ideal for the nursing curriculum -Change in self-confidence is a important outcome in nursing exchange -Staff play a pivotal role in students' learning -Exchange encahnces nurses ability to overcome challenges in a clinical practice such as language barrier -Learn to use other communication tools than language -Able to enhance professional development through responsibility, trust and value if those are given in clinical practice -Reflection is crutial on practice as it assits in linking practice and theory, and moving from practical experience to abstraction -Reflection is necessary for students as to be able to evolve and mature into competent nurse -Well planned clinical exchange will give added value for the
--	--	---------------------------------	--	--

				student
5. Savolainen H 2009	Sairaanhoitajien ja terveydenhoitajien kokemuksia kansainvälisestä vaihto-opiskelusta	Tavoitteena selvittää minkälainen merkitys kansainvälisellä opiskelijavaihdolla hoitotyön opiskelijalle. Tarkoituksena myös kuvailla persoonallista ja ammatillista kehitystä sekä kulttuurisen osaamisen kehittymistä, opiskelijoiden itsensä arvioimana.	Teemahaastattelu	<ul style="list-style-type: none"> -Kansainvälinen opiskelijavaihto toimii merkittävänä edistäjänä ihmisenä kasvussa -Merkittävä tekijä ammatillisen kasvun edistäjänä -Eettisten ja aseptisten periaatteiden korostuminen erilaisia hoitokäytäntöjä vertailtaessa -Kädentaitojen kehittyminen vähäisempää kuin mitä se olisi ollut kotimaassa -Opiskelijavaihto kehittää hoitotyöntekijän ammatillisia valmiuksia toteuttaa kulttuurista hoitotyötä -Vaikuttaa henkilökohtaisiin asenteisiin ja suhtautumiseen vieraita kulttuureja kohtaan
6. Hosio S. 2008	Kansainvälinen opiskelukokemus ja siinä kohdatut ongelmat -hoitotyön opiskelijoiden arvioimana	Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää minkälainen vaikutus kansainvälisellä vaihto-opiskelulla on hoitotyön opiskelijan ammatillisen, persoonallisen, kognitiivisen sekä kulttuurisen asiantuntijuuden kehittymiseen opiskelijoiden itsensä arvioimana.	Kyselylomake/verkkokysely	<ul style="list-style-type: none"> -Vaihto-opiskelulla arvioitiin vaikuttaneen kehitykseen suuresti kaikilla osa-alueilla -Eniten vaikutusta arvioitiin olevan persoonallisuuden kehitykseen ja kulttuuriseen asiantuntijuuteen -Kohdemaalla ei ole merkittävästi vaikutusta kehittymiseen eikä kohdattuihin ongelmiin -Jos harjoittelussa kohdattiin paljon ongelmia, persoonallisen kehittymisen alueella havaittiin enemmän muutosta -Mitä parempi koko-

				<p>naisarvio annettiin, sitä vähemmän ongelmia kohdattiin kokonaisuudessaan</p> <p>-Ennen lähtöä kielitaitonsa hyväksi arvioineet opiskelijat kohtasivat vähemmän ongelmia kielitaidossaan</p> <p>-Opiskelijavaihto vaikuttaa paljon asenteisiin ja suhtautumiseen vieraaseen kulttuuriin ja kielen opiskeluun tulevaisuudessa</p> <p>-Hoitotyön kädentaitojen kehittymiseen vaihdolla ei koeta olevan kovin suurta vaikutusta</p> <p>-Sopeutumiskyky ja stressinsietokyky lisääntyvät</p> <p>-Opiskelijat kokivat ongelmia oppilaitoksesta saadun tuen ja ohjauksen suhteen</p> <p>-Eniten ongelmia kohdattiin käytännönharjoitteluun liittyen</p>
7. Ruddock H. C. & Turner S. 2007	Developing cultural sensitivity: nursing students' experiences of a study abroad programme	The aim of this study was to explore whether having an international learning experience as a part of nursing education promoted cultural sensitivity.	In-depth conversational interviews	<p>-Transition to another culture fosters students understanding of self and personal culture that leads to development of cultural sensitivity</p> <p>-Gives skills for nurses to relate in the patients point of views that are from foreign countries</p> <p>-Student experiences transition from one culture to another</p> <p>-Exchange ables of adjusting to cultural</p>

				<p>differences</p> <ul style="list-style-type: none"> -Support recieved from the host institution and other students are necessary on reflection and putting things into perspective -Lack of preparation by the host school can lead to negative exchange experiences -Attitudes from the host institution such as openness, respect, and flexibility, enabled students to build appreciation for cultural differences -Relationships students build during their exchange are usually the main leads how they viewed their exchange as ether a positive or negative experience
8. Duffy M. E., Farmer S., Ravert P. & Huittinen L. 2003	Institutional Issues in the Implementation of an International Student Exchange Program	This article discusses institutional issues related to student exchange program in nursing. Common barriers are described. The project included meetings of faculty and students to design exchange program and cultural preparation module in attempt to encourage transatlantic education.	Surveys and interviews were conducted to collect data from both, students who colpleted the exchange and from the faculty.	<ul style="list-style-type: none"> -Need for systematic orientation to the host country -Support before and after the exchange -Systematic debriefing on return to increase personal and professional growth -Language barriers, inadequate preparation and personal issues and previous experiences can affect negatively -Adequate preparation must include personal reflection and education about the history, culture and nursing roles of the host coun-

				<p>try</p> <ul style="list-style-type: none"> -Concernes about required course content -Establishing close ties between partnership universities is important -Professional activities and social events can help creating trusting relationship -Timing, planning and commonly shared module to fit each partnership universities' schedule and course content -Academic issues related to cost-benefit realtion -Nonacaemic issues related to housing, day-to-day living and reception -Increases the level of awareness of different health care delivery systems and cultural competence -Greater likelihood of continuing an international component in their lives
--	--	--	--	--